

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityis- korvauksesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta (HE 119/2010 vp).

- hallintojohtaja Ari Rouhe, ulkoasiainministeriö
- työmarkkinalakimies Marja Isomäki, valtiovarainministeriö
- puheenjohtaja Jaana Similä ja EUFASA-vastaava Maria Repo, Ulkoasiainhallinnon puoliso yhdistys ULPU ry
- lähetystöneuvos Marko Laine, Ulkoasiainhallinnon virkailijayhdistys UHVY ry.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annettuun lakiin eräitä säädösteknisiä ja muita vastaavia muutoksia, joita on tehty työeläkejärjestelmään.

Lisäksi ehdotetaan, että oikeus erityiskorvaukseen olisi aviopuolison ja rekisteröidystä

parisuhteesta annetussa laissa tarkoitetun puolison lisäksi avioliitonomaisessa parisuhteessa elävällä avopuolisolla tietyin laissa säädettyin edellytyksin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoiden erityiskorvausjärjestelmä on luotu täydentämään puolisoiden ansiotulojen poisjäämisen

vuoksi pieneksi jäävää työeläkettä heidän asuaan virkamiespuolisonsa työn vuoksi ulkomailta. Erityiskorvaus ei ole työeläkettä, vaikka siinä on eräitä työeläkejärjestelmän piirteitä. Lakiin nyt ehdotetut muutokset päivittävät erityiskorvausjärjestelmän säädösteknisesti yhdenmu-

kaiseksi työeläkejärjestelmän kanssa siltä osin kuin tätä voidaan pitää perusteltuna.

Erityiskorvauksen suuruus

Erityiskorvauksen rahamäärä on vuoden 2010 tasossa 29,67 euroa kuukaudessa jokaiselta korvaukseen oikeuttavalta vuodelta. Kymmenen vuotta ulkomaanedustuksessa mukana seurannut virkamiehen puoliso saisi siten 296,70 euroa erityiskorvausta kuukaudessa sen saamiseksi asetettujen edellytysten täyttyessä. Valiokunta pitää tätä varsin vaatimattomana korvauksena, jos sitä verrataan työeläkkeiden tasoon, ja katsoo, että erityiskorvauksen tasoa on jatkossa syytä korottaa nyt esitettyä enemmän.

Lakiehdotuksen 7 §:n mukaan kuukausikorvauksen määrää ehdotetaan tarkistettavaksi vuosittain työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella. Erityiskorvauksen määrää on lain voimaantulosta vuodesta 1989 alkaen vuoden 2004 loppuun korotettu niin sanotulla puoliväli-indeksillä. Vasta vuodesta 2005 alkaen korvauksen määrää on korotettu palkkakertoimella, jossa ansiotason muutoksen painokerroin on 80 ja hintojen muutoksen painokerroin 20 prosenttia. Puoliväli-indeksistä johtuen erityiskorvauksen määrän taso on jäänyt jonkin verran jälkeen yleisestä ansiokehityksestä. Tämän vuoksi uudeksi erityiskorvauksen määräksi ehdotetaan vuodesta 2011 lähtien 33 euroa kuukaudelta.

Lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan 33 euron kuukausikorvauksen määrää sovelletaan kuitenkin vasta lainmuutoksen voimaantulon jälkeiseen erityiskorvaukseen oikeuttavaan aikaan. Siten ennen lain voimaantuloa olleelta ajalta karttuneen erityiskorvauksen laskentaan sovellettaisiin erityiskorvauksen nykyistä määrää 29,67 euroa (vuoden 2010 indeksitasossa).

Hallintovaliokunta toteaa, että puoliväli-indeksin käytöstä johtuvaa erityiskorvauksen mää-

rän jälkeenjääneisyyttä ei saada korjattua 1.1.2011 edeltäneenä aikana tapahtuneen puolisona ulkomailla asumisen osalta, jos uutta erityiskorvauksen määrää sovelletaan voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaisesti vasta lain voimaantultua kertyvältä ajalta. Valiokunta ehdottaakin tämän vuoksi, että voimaantulosäännöksen 2 momentti poistetaan, minkä jälkeen jälkeenjääneisyyden korjaus koskee myös 1.1.2011 edeltävää aikaa.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan korvausmeno on vuonna 2009 ollut 930 270 euroa ja korvauksen piirissä on ollut 263 puolisoa. Kun laskentaperustetta esitetään nyt muutettavaksi 29,67 eurosta 33 euroon kuukaudessa, on korotus noin 10 prosenttia. Kun korvauksen saajien määrässä ei saadun selvityksen mukaan ole lähivuosina tapahtumassa merkittäviä muutoksia, jälkeenjääneisyyden korjaaminen myös 1.1.2011 edeltävältä ajalta merkitsisi vuodessa alle 100 000 euron kustannuslisäystä hallituksen esitykseen nähden. Valiokunta pitää esittämänsä muutoksen taloudellisia vaikutuksia vähäisinä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

Voimaantulosäännös. Puoliväli-indeksin käytöstä vuosina 1989—2004 johtuvaa erityiskorvauksen määrän jälkeenjääneisyyttä ei saada korjattua 1.1.2011 edeltäneenä aikana tapahtuneen puolisona ulkomailla asumisen osalta, jos erityiskorvauksen 33 euron laskentaperustetta sovelletaan vasta ensi vuoden alusta lukien. Tämän vuoksi hallintovaliokunta ehdottaa, että voimaantulosäännöksen 2 momentti poistetaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

voimaantulosäännös muutettuna seuraavasti:

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi

(1 mom. kuten HE)

(2 mom. *poist.*)

(2 ja 3 mom. kuten HE:n 3 ja 4 mom.)

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Antti Rantakangas /kesk
vpj. Tapani Mäkinen /kok
jäs. Marko Asell /sd
Juha Hakola /kok
Heli Järvinen /vihr
Pietari Jääskeläinen /ps
Oiva Kaltiokumpu /kesk

Outi Mäkelä /kok
Petri Pihlajaniemi /kok
Raimo Piirainen /sd
Lenita Toivakka /kok
Unto Valpas /vas
vjäs. Markku Pakkanen /kesk
Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Sivonen.